

ERIO TZ- ONDORENGOAREN BERRI

Nonai gaudela, eriotz-zirrara, barru zirikatzaille lez, unealdi orotan ate joka dabilkigu. Bizitza nun loretu, an eriotza, segadan sirgin bizitz-kentzaillea. Eriotzaren otzikara, barne-espetsxean il itxuran gordetzea, ta beraren gogota aldiro nabaituaz bizitzea, ez dira biak berdin.

Gaurko gizonen bizitzeko erak konzientziaren jarleku gardenetik eriotz-irudia uxatu du. Eriotzaren argakia, gizarte ixpilluan ez dirudi bizitzarekin josirik dijuan egi bizi-bizia, zeru-lainotan dagon zerbait illuna baizik. Danok dakigu, eriotzaz lur ontako mugarria igaro-geroztik zerbait datorkigula. Baiña baita bizi ere inoiz gizon-arnasa itoko ez balitz bezela!! Gizarte mordoa, eriotz-zabartasunaren zurrunbilloan jausita, materialismu-azia jorratzen dakusgu. Zer diot? Gaur gaurkoa, ondorengoa ikustekotan gaituk eta... munduaren mintzairak erantzuki. Batzuek mingaiñaz, besteak egintzaz, geinak jokabide onen jarraitzaille itxuak ditugu. Garaiz, 1949'an, Pio XII'garrenak zion onako au: "Sinis men egi oinarrizkoen zabaltze lana egun-eguneko egin bear xuxpergarria dugu. Jakiña, jardun auek buru argiz, pin erabilli bear dira. Egiaren ma-

mia jarraiki, Eleizak, Jainko ta gizonen aurrean Kristo'k erakutsi eran, zabaldu bear du dotriña. Ez nolanaian. Ifungo zirkustantzieta men egiteke. Agian, zeru-irritsa berez osatuagoa dugu, betidaniko inpernuaren zigormin saminak dakarkin bildurra baino. Dana dakar, ezin uka Jainkoagana-ko joan-aldian bide laguntzaille dugula".

Geroko bizitzaren dardarizoak eraginda, noski, amaikatxoan ezpain-mingaiñak itz jarioz leuntzen saiatu berriak ditugu. Katolikotasunean federik ez dutenak ere bai. Ziurtasunaren iritxi-opa dabilkite bitarteko. Oraindik orain Agustin'en esaerak ba-du indar, gure biotzon bare-ezina ez dala lasaitutzen lizun aparra darion edanontziz. gutxiago jakintzaren ziurtasunez dionean Agustin berak, beste toki batean, Aitor-kizunetan ain zuzen ere, dio: "Gezurtu naiean asko ezagutu ditut; bat bakarrik ez bera gezurtua gura lukenik." Gizonak irrika duan egia ez da astrakto olako zerbait, bere zorion-egarria ziur ase dezaioken egi bete, gutziz osoa baizik. Ikas-kintza oni buruz, argitaratu dira zenbait teologari ospatsuen idazlan. "The Sunday Times" egunkari inglesak, orain urte batzuk, "Gertakari arrigarria" jardunaz artikulu sailia zekarkin.

Illondokoaren erakusketan, iritzi, asmo, erakunde ezberdineko buruak azaldu zuten berea. "Buru bazenbat aburu" dino esakun zarrak; gogo bakoitzean ere ugari gogoetak. Dothy Sayers, kristauki azia, zenbat buru ariñetan dabilten leku (espacio) ta noizaldi (tiempo) ideoloji igeskorak aienaturik, azken-eriotz sinismenaren traba sortzailleak galntzera dator. Sayers'en adimenean, leku ta noizaldiaren barrupean ezin ausizko lokarriz korapillaturik bizi gaituzu. Jainko deritzan egia borobilla gure baietatik kanpo daukagu. Zeru azpiko maindiie zuriz bera dirauten fenomenoak, ots, aldi, leku, egurats ta abar, sorkariak ditugu. Beraz, Jainkoaren sorterria, betikotasunean mugarik eza dugu. Gizona betikotasun goizean esnatzeko autetsia dago. Egi onen aurrean sinismenaren begiak zorrozuko balitu, bearrezkoena eginik luke. Gizona, gizon danez, fede lausotuz ren txerta barne-barnean darama. Au dala-ta, ara

sortu burruka, geroko zorionaren baldintza. Aurkako zaizkion ostopoak gerra biziz gaintzea da beraren lana; mundu ontan, gaindu eran, garaille egi osozke sabelean paxtasun-kima erne dezan. Aristauontzat, zerua, diño, zorion txoramenez, atsedan toki osoarantz egan goazen kabi apain, guztiz asegarria omen da. Gaiztoki edo inpernua ostera, egi-aurka burugogor, ausarki dabillenaren leize zuloa. Kristau izkera jatorrean, egi nagusien dotriña etzaio iruditzen biziro osatua illondoko berpiztea dala esanaz; batez ere au, leku, noizaldi edo eguratsean bizitzarekin jarraitze-esanaian ulertzen badugu. Neurtuago litzake betikotasun atearen sarrera dala esatea. Misterio guztiak illunpean jaiok ditugu. Idazti deunaren laguntzarik gabe aulak giñake gai ontan seguru jokatzeko.

ERIoTZA GUZTLAREN AZKENA?

Bigarren atalean Bertrand Rusell filosofariak du itz. Eriotza, gizaki-izatearen amaia ta auts biurtzea dalakoan ermo dago. Jakintza soroan gizon aundiki ez bagendu, dakarzkin argumentuen joskera deusezten astea ere ez luke merezi. Irakurleen zalaparta sortzaille alena!! Enpiriku adimenzale porrokataua iñor izatekotan, auxe dugu, geiago ezin aalean. Siñismenaren sustraiak zeñ ezartzen ditu, antziñako gezurrezko jainkoen elesti edo mitoloji, ta grekotar filosofi zaarrean. Ba-dakar beste giltzarria, aurrekoarekin bikote egiten duana. Jakintzaren berekiko indarrean sendotzen da, oiñarrikoitzaz artuki.

Ara emen laburki argumentazioa: zerki edo sustantzidun notiñarik ez dago. Gizartearen belaun-belaunezko aurrerapena oroimenak mugiturik dabil. Beraz, oroimenaren bidez omen dator materi bakoitzaren osakuntza. Beste aldetik, berriz, kasko-zorroan du oroimenak lantoki aukeratua; gero eriotzean, buru-baeruan zebillen motorra, bizidun orren "ezer" izatea dator. Mirariz ez bada, gorputz-berpiztea gezurrezkoa dirudi. Rusell'ek dion buru-sapaiko "almen izkutukoia", gogoeta ta sentimentuen bitartekotasunaz bizidun aldatu-rik ikusi nai du. Auek eriotzarekin izkututzen

diranez, ondorio bearrekoz, buiuko motorraren bie-
gia, azken agurrakia, uts biurtzera, aseindutze-
ra dijuakigu. Au onela dalarik, lartar bizitzari
betidanean jarraitzen dion berpiztea jakintz-oi-
zarri gabeko etxea deritzaio. Zenbaitzuetan, eri-
ets bildurra barruraino sartuazazi duan pentsa-
-era auzat!!

Irakurle jakitunak, Russell'en dotriaren
gezurra, punturik-puntu berexi zuten. Geienak
bere pekatuak aundiena, gizaki-notinean zeukan
"primitivismo" idean billatzen diote.

Benetan, ezin dezakegu guregan ezer nabai-
tu, nerbaitekertara mugituarazten ez bagaitu.
Zentzuak ditugu gure irudimen ekartzailleak. Oroi-
mena damakigu, biziaren iturri dan animatik txur-
gatus, izaki sustantzidun gaituzulako. Ez uste
oroimena edo memoria etortzearekin batera, notia
edo persona izaten, ta bera itzaltzeal, auz biur-
tzen danik. Jakintsuen izkuntza zebilbila zion.
Ulergaitza darien izkera dirudit, enpiriku-arra-
sei parregarriak igarorik, estakit nungo mugotan
ere ertzeratzen baida. Sikoloji ta mistika sako-
netik urrun, enpiriku-metodua axalki omen dabilki.

Irakurle argiari galdetsen badiegu Russell'
en atzalkizuna (tesis) betegarri al zaionentz,
bere bagietan irakurri genezake "ez" erantzuna.
Beraren eskolakoak, filosofi ta zenbakizki edo
arimetikan jauntxotzat jotzen badate ere, azken
ontan, auengandik ez ditu lore gelegirik usaindu,

. . .

Dowling'en artikulua ongi-eterri jator-
ragoa izan zuan, bioztiago, arreta aundiz jaso
baizan. Animen giza-soin aldatze (transmigración)
ta espiritismoaren usteri edo teoria zekarkin.
Arrigarria onen diona.

Bere lanen nausitasun adirazle diran bi
ezaugarri aurreratzen dizkigu. 1) Ikusi ta ira-
kurritakoan babestuaz, beraren esanak bai omen
du itzal. 2) Au aski ez bada, izkutuko bide era-
kusleak eraginda, biribil txiki batean zeuden
persona askokin lan egindako esperientziz, bai
omen dezake itz egin. Ondorengoa dio. Egia deza-
gun kontu, gizonari, edonun, itxaso edo legerrean

bizitz-aspoa joan zaiola. Ortzean dagon "ni" orrekin bereala artu-emanik, eraspelik ez badu, oraindik ere lurrari itsatsirik dirau, eriotzaren berri jakiteke. Dowving, Rusell'en antzera, esperientzi bidetan dabil. Orregatik, aurrez oarkizun batzuk bearrezkoak zaizkigu. Espiritu oso orokor-rak, "involuzionaren" bitartez, materi guztia espirituz era-berritzen du. Ta espiritua "aldaketa edo eboluzioan" guda dabilki, materi itxuren ikustez, berekiko biurtzen. Gizonagan espiritua bi eratan dago: gorputz-ikuitasun (corporeidad física) tankeran eta ortzezko izakera (etéreo) jazkeran. Bi auek estuki alkartuta dagozelarik, askotan ba-ditu anima ortzetarrak, eriotzan, neke prankorik zeru lainotako mundura igotzen. Lurreko sokak ausi eziñean gerta baledi, bertan josirik dirauke.

Au adierazi ondoren, egilleak dion esperientziaren atzalpen edo argibidea, au da, era larrian dagon animaren zoritxarra zerbait ulertu dezakegu. Betor lenbaitlen espiritismoa, anima-azkatzaille leiala, olako arriskueta berak baidu esku-sendalaria. Espiritismoak lekarkioke anima galduari zoriona. Eguratse izar mundua, aundi, zabal, luzean zeru-inpernutaraino iristen da. Animak emen nolako bizitza eman, eriotzan alako maillatara igo edo jetxiko zaigu. Betiko zigorkadurik ez luke egon bear. Bestela, Jainko maitaberraren guganako maitasuna gutxi-usteko genuke. Gaiñera, zorrozki, neurritik kanpora epaituak izango giñake. Jaiotza berriak ugarituz, anima txaututa garbiagotzen dijoalarik, piskanaka-piskanaka, azken-jomugan, betikotasunean "espirituarekin" besakartzera doa. Aspalditik datozkigun erakuskinak ditugu. Antziñan, Platon aundiak erabilli zitun. Gaur egun, berriz, bakoitzak bere gustora darabilzkite. Onela Slavatsky, Besant... azkenik Dowving. Onen ideologia, bearrezkoena ekarriz, soil-soillik azaldu dut. Mamia miliskatu ote dugu?

OBJEZIOAK BUTLER'RI.

Gerokoaren erakuskizun katolikua Butler beneditinuak eman zuan. Rusell'ek aurkeztutako auziari loturik diardu.

Orrax ze puntutan erasotzen dioten. Rusell'i galdeturik bezela diotsa: Lriotza guztiaren amaia dala baderizkiozu, zertarako mundua? Ez ote ulerkaitz onen ta gure izatea? Erantzunaren mandataria beste txulo batetik zirika...: Betikotasunak erdi duan gaiztoki beltzaren izatasuna bildurgarriago, eziñezkoago ez al ditudi? Nola onartu genezake, Tomak, zerukoak inpernuan dagozanak kiskaltzen ikusirik pozartzen dutela, badio? Lurreko bizitzak bai omen du naiko sentidu, ona berez baliotsua dalako. Beraz, mundua Jainkoak sortua da. Eskritura doneak geroko gertakari onen tulunbioa argitu zezakeala zion Butler'en iritzia zilipurdika bota zuten. Idazti deuneko itzak, egun-eguneko ideolojiari amor eginaz, erabili bear omen dira. Bestalde, artu eziñezkoak izango litzazkiguke, adibidez, gizonen betiko ondamendia.

Butler'en iritzia, diote, jarraituko bagendu, gizonak, jaio aurretik, inpernurantz betidanik zuzendurik egongo lirake. Objezio auen pixua zenbaiterainokoa dugu? Aundia ez. Alare, buru landuetan izan dute sarrera onik.

BERPIZTUKO AL GERA?

Eztabaida onen su-
-emaillea Wand, anglikanu eleizan London'go go-
tzaia izana, dugu. Gizonok, geroko bizitzaren kon-
tuan, sinbolo edo ezaugarrietan bakarrik itz egin
dezakegu. Beraren izkera bikaina ez dakigu. Ja-
kin-gura esnarazten diguten gai, arlo bereziak
izkutuan, alabearrez, gordetzen dira. Kristauak
ziurki jakin beza: Kristo'ri jarraiko balio, bei-
ñola lurrean maitatu zituanakin batera beraren
adiskidetasuna luke. Ostera, sorbalda jiratuko
balio, betiko galdurik litzake.

Jakintzak, toki ez jakinetan edo bide illu-
netan, argi txirrixta eskeini dezake; baiño, er-
lijio-moral ta gerokoaren auzian, ipurtargiak
aina ez. Zalaparta aundirik etzuen atera, kris-
tau-sinismena balzekarkin. Jakina, bere osotasu-
nean jeneralki onartzera edo uztera garamazki.
Erdi bidean ezin exeri gindezke.

Betor Basil Henriques'en iritzia. Anima, "gisonaren egiazko ni" Jainkoak irazan zuan, ta Berarengana itzultzen da. Gorputzak berpizte susmorik ez du sumatuko. Anima ezin diteke il. Inpernu betiko min-latzak ezin litezkenak deritzaizkio. Onen izatasuna beste erabatera, errexki azaldu genezake. Ots, munduan maitasunari, egiari, ona danari ateak itxi dizkiona, geroko bizitzan alperrik dabilke zeruko dirdiztasuna begistatu naiean. Henriques, eriotz bildurra zertxobait arintzearren, xamurki, goxoki solastu saigu.

Luterotarrak alkarrekiko burrukan inpernu-ko sua dala-ta...

Burruka txingarra 1953'an berotu zan. Halesby'k Noruega'ko radiotik. Berpiztean fede ba-gaukala zirudin. Nola zagoz, anima, zion, biotz-otz, obenen damurik gabe, bizibide ortan il ezkeru, zuzenik gaiztoki zulora jaurtiko zerala jakiñik? Mundik gelegiko zabarkeri au? Itzaldia-
ren igalia ba-dakigu zer izan zan: entzuleen bildurra, misterioaren ixilpekoa ezagutu naia. Jakintsu ta teologariengan ba-zetorren kaitzaldiaren piska bateko eraso, ebi zaparra jasan bearra!! Kristian Schfeldup luterotar gotzaiak ain arriskuzko auziaren zama beregan lezuan. "Ba-dakigu, "risto'k ikurtu zigunez, inpernuratu gintezkela, baiña Beragandik erakusbide garbirik objective ez gendun eskuratu." Amaiturik dio: "Ez nabil zalantzian, Jainkoaren guganako maitasuna ta erruki itsuak neurtzen. Guk uste baiño aipagarriagoak ditugu. Kristo'ren Berri-Ona, maitasunarena dugu. Au onela dalarik, nerekkiko diot: Jainkoaren biotz-zabaltasuna emen, ta gero, azken epaian azaltzen duan zuzentasun edo justizi gogorregia, au biok nola anaitu? Biak lotzeke uztarririk ez dut arkitzen."

Jokabide au jarraiki, eskutik elduta beze-la, ondorio ontara goaz.

Inpernuratu bai... betiko oiñazerik ez...

Schjelderup'ek, kondenazioa ta gorputz-min etengabea, langa batez bereizten ditu. "Kondenatze edo inpernuratze" itza, salbazioa galdu deza-

kegun eran edo sentiduan darabilki. Inpernuratzeko aaltasuna, diteken tasuna gorputz-oiñazeekin naastea, Kristo'ren itzak oker ulertzea omen da. Gorputz-miñak idurizki (figurativamente) erabiltzeak ere, aurreko lerroen indarra ez du aaltzen.

Bijoakit galdera: Gogozko miña, ots, Jainkoa aurrez-aurre egundo ez dastatzea, gorputzezkoren baiño askoz barrutiagoa, penagarriagoa ez al da izango? Arima obenez galtzen duana, gaiztokiko betiko oiñazetan erortzen dala diñoten Kristo'ren esanik, agerpena donean ez omen da agiri. "ondena-zioaren zertasuna, adimen argiz gureganatzen saiatzea, uskeritan denbora galtzea deritzaio. Betikotasunaren barruti-zelaietan gizon almenak ezer gutxi dezake. Etsai-tulunbioan dirauten gorputz-animen zorigaitzak, Kristo'ren agerpenetan ez du xederik; bai oruea, kontradizioak. Berak esanak ez dira itzez-itz erabakitzeakoak. Hallesby'k garbitasun meenean Schfedup'en asmoak gartsuki lurperatzen ditu. Gaiñera, oiñaze gabeko gaiztokia egi bailitzan onartzea, katolikotasun mintzairan, oso trakets, ilun itzegitea da. Inpernuak, benetako zuzentasun barruan dagonez, alderdi onak besterik ez dakarzkigu, zuzentasuna lege dan tokian.

"Bonum est faciendum malumque vitandum" sustraia, denok naturaz dakigu. Ara emen gaiztakeri ta onaren ikurrin bi. Gudan nor garaille? Arek saria irabazia. Beraz, Jainkoaren sariak zuzenki neurtuak dira. Gaiztokiaren etxea, osoki, betikotasuna aaztutzeke, altxa bearrean gera, gogozko ta gorputz-oiñazeak gai ditugula. Idazti deunan dagozen agerpenak nai aiña argumentu, sendogarritzat, aurreratu dezaizkigukete.

Aizeak nundik bultza dabilizan orrenbeste esamesa "Orbis Catholicus" aldizkari iturri-txorrotik edanikan dakizkit. Erleak lorearekin egin oi duana egin dut:neretu.

• • •

Lurreko biztanleetara begirada labur bat irauli dezagun. Ekonomi-jardunetan josorik nagusiak, sal-erosketa zaleak. Buru, naimen, zentzuak eginkizun oietan urtutzen dijoazkie. Langilleak, txiro bezin beartsu, eguneroko ogia nola etxera-

tuko pentsaketa larrian. Lizunkeriarren morroiak aragi gosea elikatzen. Mundu osoari, zoro-etxe alako zerbaiteren antza artzen diot.

Munduko iskanbillapean jaio ta bizi diran zenbait arrazoidunai, geroke gogorakizun ori, txorakeri, alegi, ametsa iruditzen zaie. Materialismo kutsuz, ajobagabekeri dalako gaixotasun ilkorra zaiñeratu ez dedin, bijua eleizgizonok eskuetan dabilkigun sendakai osasungarria. Idatziz ta aositzez zabaldu dezakegu. +1 gerozko bizitzaren berri emanaz, inpernu bildurrak ikuturik bederen, erlijioan otzak, Jainkoaren maitasunean berotuko lirake. Benetan jokatzeko onen estalgarria ez da bi-ziro segurua; alarè estalgarri. Sermoilariari dagokio, bada, il ondoko gabaren misterioa zeatz dan bezela erakustea.

Iztueta'tar Paulo

Billaro'ko Sakramentinoa

(35'gn. orritik dator.)

[1] As. I,31

[2] San Juan de la Cruz, Cántico Espiritual,5

[3] As. I,26

[4] As. I,27

